

Correlation of Parental Perception and Its Components with Attachment Style and Tendency to Communicate with the Opposite Sex in Veterans' Daughters

ARTICLE INFO

Article Type

Descriptive Study

Authors

Bazoolnejad M.¹ MA,
Robotmili S.* PhD

How to cite this article

Bazoolnejad M, Robotmili S. Correlation of Parental Perception and Its Components with Attachment Style and Tendency to Communicate with the Opposite Sex in Veterans' Daughters. *Iranian Journal of War & Public Health*. 2018;10(2):91-97.

*Psychology Department, Humanities & Social Sciences Faculty, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
¹Psychology Department, Humanities & Social Sciences Faculty, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Correspondence

Address: Faculty of Humanities, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Shahdia Hesarak Blvd, Daneshgah Square, End of Shahid Sattari Highway, Tehran, Iran. Zip Code 1464785581

Phone: +98 (21) 44865216

Fax: -
somayemili@yahoo.com

Article History

Received: July 18, 2017

Accepted: November 21, 2017

ePublished: April 10, 2018

ABSTRACT

Aims One of the factors damaging the family structure is the disability of a family member. Disability can be caused by events such as war; it may sometimes affect the senior family member, the father, and the children are also affected by this problem. The present study was conducted to evaluate the correlation of parental perception and its components with attachment style and tendency to communicate with the opposite sex in veterans' daughters. **Instruments & Methods** In this descriptive-correlational study, 77 veterans' daughters in Tehran, Iran were selected by voluntary sampling method. The research tools consisted of Parental Bonding Instrument (PBI), Adult Attachment Questionnaire (AAQ), and Tendency to Opposite Sex Questionnaire. The data were analyzed by SPSS 23, using Pearson correlation coefficient test.

Findings There was a positive correlation between parental perception ($r=0.80$) and the components of attempts to dependency ($r=0.87$) and emotional relationship ($r=0.91$) with tendency to the opposite sex, and there was a negative correlation between the components of indifference ($r=-0.90$) and encouragement for independence ($r=-0.84$) with tendency to the opposite sex. Also, the attachment style and parental perception ($r=-0.85$) had a negative correlation with the components of attempts to dependency ($r=-0.92$) and emotional relationship ($r=-0.93$), and had a positive correlation with the components of indifference ($r=0.92$) and encouragement for independence ($r=0.89$). Attachment style and tendency to the opposite sex ($r=-0.92$) had a negative correlation ($p<0.01$), too.

Conclusion Parental perception has a negative correlation with attachment styles and a positive correlation with the tendency to communicate with the opposite sex.

Keywords Parental Perception; Opposite Sex; Attachment Styles; Children; Veterans

CITATION LINKS

[1] The relationship between marital values and religiosity orientation ... [2] Adolescent marital expectations and romantic ... [3] Comparison of relationship between religious attitude and paternal ... [4] Quality of value systems and self-efficacy beliefs ... [5] Childhood behavior problems linked to sexual risk taking in young ... [6] Correlates of premarital relationships among unmarried youth in ... [7] Investigating the role of family in communication ... [8] Values, Attitudes and Models of the Youth Actions in Choosing ... [9] The relationship between parental attachment ... [10] Parental attachment and love language ... [11] Perceptions about parents' relationship and parenting ... [12] Good Partner, good Parent responsiveness mediates ... [13] Parent-child relationship trajectories during adolescence: Longitudinal ... [14] Paternal influences on daughters' heterosexual relationship ... [15] Relationship of attachment styles and emotional intelligence ... [16] Attachment Styles in Sufferers of Gender Identity ... [17] Relationship between parenting styles and attachment ... [18] Rooting of prevalence of early relationship between ... [19] The effectiveness of conflict resolution skills in teens ... [20] Meta-analysis results of research on the mental health ... [21] Studying the role of family in communication ... [22] Statistics and research ... [23] Comparison of parenting pattern ... [24] Sensory processing sensitivity and its relation ... [25] The relationship between perceptions of parental ... [26] Attachment styles, illness perception ... [27] The relationship between attachment ... [28] Factors related to student's tendency ... [29] Change of values in cinema and ... [30] Wanting for others and sociology ... [31] The attitudes children of sacrificer and ... [32] Survey the effect of Lazarus's ... [33] Attachment quality and psychopathological ... [34] Maternal and paternal parenting styles ... [35] Attachment and loss: Separation ... [36] Rewriting family scripts: Improvisation and ... [37] Implications of inadequate parental bonding ... [38] Within-family conflict behaviors as ...

همبستگی ادراک از والدین و مولفه‌های آن با سبک دلبستگی و گرایش به ارتباط با جنس مخالف در دختران افراد جانباز

مرجان بذولنژاد MA

گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

سمیه رباطمیلی PhD*

گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

اهداف: یکی از عوامل آسیب‌رسان به ساختار خانواده، معلولیت یکی از اعضای خانواده است. معلولیت می‌تواند در اثر حوادثی همچون جنگ ایجاد شده باشد که گاه عضو ارشد خانواده، یعنی پدر را متأثر می‌سازد و فرزندان نیز با تأثیرپذیری از این مساله، دچار مشکلات جدیدی می‌شوند. هدف پژوهش حاضر، بررسی همبستگی ادراک از والدین و مولفه‌های آن با سبک دلبستگی و گرایش به ارتباط با جنس مخالف در دختران افراد جانباز بود.

ابزار و روش‌ها: در این پژوهش کاربردی از نوع توصیفی-همبستگی، ۷۷ نفر از فرزندان دختر جانبازان ساکن شهر تهران در سال ۱۳۹۶ با روش نمونه‌گیری داوطلبانه انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسش‌نامه‌های ارتباط والدینی (PBI)، دلبستگی بزرگسالان (AAQ) و پرسش‌نامه گرایش به جنس مخالف بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS 23 و با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون صورت گرفت.

یافته‌ها: ادراک از والدین ($r=0/80$) و مولفه‌های تلاش برای وابستگی ($r=0/87$) و رابطه عاطفی ($r=0/91$) با گرایش به ارتباط با جنس مخالف همبستگی مثبت و مولفه‌های بی‌تفاوتی ($r=0/90$) و تشویق به استقلال ($r=0/84$) با گرایش به جنس مخالف همبستگی منفی داشتند. همچنین همبستگی سبک دلبستگی با ادراک از والدین ($r=0/85$) و مولفه‌های تلاش برای وابستگی ($r=0/92$) و رابطه عاطفی ($r=0/93$) منفی و با مولفه‌های بی‌تفاوتی ($r=0/92$) و تشویق به استقلال ($r=0/89$) مثبت بود. سبک دلبستگی و گرایش به جنس مخالف ($r=0/92$) نیز با هم همبستگی منفی داشتند ($P<0/01$).

نتیجه‌گیری: ادراک از والدین با سبک‌های دلبستگی همبستگی منفی و با تمایل به ارتباط با جنس مخالف همبستگی مثبت دارد.

کلیدواژه‌ها: ادراک از والدین، جنس مخالف، سبک‌های دلبستگی، فرزندان، جانبازان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۴/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۸/۳۰

*نویسنده مسئول: somayemili@yahoo.com

مقدمه

خانواده در طول تاریخ حیات بشری به عنوان یک نهاد اجتماعی، در اجتماعی‌کردن فرزندان، شکل‌گیری و بروز عواطف انسانی، حفظ ارزش‌ها و باورها و به طور کلی در سلامت روانی افراد نقش اساسی بر عهده دارد. افراد برای دستیابی به این مهم مستلزم تشکیل ساخت خانواده‌اند که آن را به عنوان مجموعه نامرئی از انتظارات عملکردی، شیوه مرادده یا چیزی که ارتباط میان اعضای خانواده را سامان می‌دهد، تعریف می‌کنند^[1]. نظریه یادگیری اجتماعی بیان می‌کند که رفتار فرزند به پاداش‌ها، تنبیه‌ها و الگوهای رفتاری که والدین ارائه می‌کنند، بستگی دارد و تجربه‌های اولیه در روابط خانوادگی، بر کارکرد روابط بعدی تأثیر می‌گذارد. نوجوانانی که در خانواده‌هایی تربیت شده‌اند و روابط والدین با آنها گرم و حمایت‌کننده بوده و سطح مهارگری‌ها منعطف بوده است، در بزرگسالی روابطی گرم و متعهدانه برقرار می‌کنند^[2]. در بحث آسیب‌شناسی خانواده، یکی از عوامل آسیب‌رسان به ساختار خانواده، معلولیت یکی از اعضای خانواده است. معلولیت می‌تواند

در اثر حوادثی همچون جنگ ایجاد شده باشد که گاه عضو فعال، ارشد و دلسوز خانواده، یعنی پدر را متأثر می‌سازد و فرزندان نیز با تأثیرپذیری از این مساله، دچار مشکلات جدیدی می‌شوند^[3]. مشکلات ناشی از جنگ در پدران جانباز موجب می‌شود که این پدران با محدودیت‌هایی در برقراری و کنترل تعامل با افراد خانواده‌شان و مشارکت فعالانه در تحول فرزندان‌شان مواجه شوند که این مشکلات به شکل‌گیری سطوح پایینی از باورهای خودکارآمدی در فرزندان‌شان منتهی می‌شود^[4].

عوامل بسیاری نیز وجود دارند که در برابر آسیب روانی این خانواده‌ها نقش محافظت‌کننده را بر عهده دارند. از جمله این عوامل می‌توان به نوع نگرش‌های افراد نسبت به مسایل، باورهای مذهبی، سرسختی روان‌شناختی، حمایت اجتماعی، رفاه اقتصادی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی اشاره کرد. روابط ضعیف فرزند با والدین، رفتارهای جنسی مخاطره‌آمیز فرزندان را تبیین می‌کند^[5]. یکی از عوامل موثر و پیش‌بینی‌کننده در ایجاد روابط دوستی دختر و پسر قبل از ازدواج، خانواده است^[6]. *خلج/بادی/فراهانی* و *مهریار*^[7] طی پژوهشی دریافته‌اند که جو نامساعد خانوادگی، سطح کم ارتباط والد-فرزندی، عدم هماهنگی یا عدم سازگاری بین ارزش‌های والد و فرزند و احترام کم به نظرات والدین با تجربیات بیشتر دوستی و رابطه جنسی قبل از ازدواج مرتبط است. در طول دو سده اخیر، خانواده ایرانی در جریان نوسازی فرهنگی، اجتماعی و سیاسی کشور، تغییرات اساسی یافته است. نگراندگان منتظر واکاوی میزان همسویی ارزش‌ها، نگرش‌ها و واکنش‌های نسل پیشین و جوان بودند^[8].

نتایج پژوهش *پوتارد* و همکاران^[9] نشان داده است که سبک دلبستگی دوسوگرا، بیشتر از سبک دلبستگی ایمن با تمایلات جنسی و سبک دلبستگی اجتنابی به مادر، با عدم سرمایه‌گذاری عاطفی در تمایلات جنسی ارتباط داشته است. سبک دلبستگی اجتنابی به پدر به نظر می‌رسد که تصمیم‌گیری جنسی را خصوصاً برای دختران تحت تأثیر قرار دهد. یافته‌های پژوهش *ماکسیمو* و *کارانزا*^[10] نشان داده است، افرادی که دلبستگی ایمن دارند و زبان عشق را دریافت می‌کنند، انعطاف‌پذیری بالایی دارند. زبان عشق شامل هیجان، انگیزه و منابع عملی است که در ساختن انعطاف‌پذیری موثر واقع می‌شود. این در حالی است که بیشترین انعطاف‌پذیری و دلبستگی ایمن را از پدران نیاز داریم و کلمات تاکیدی و لمس فیزیکی را از مادران انتظار داریم. پسران نیاز دارند که زمانی را با پدرشان باشند و لمس فیزیکی را از مادرشان دریافت کنند و دخترها از میزان زمان با مادران بهره می‌برند و در کنار مادر دلبستگی ایمن دارند و کلمات تاکید از پدرشان دریافت می‌کنند. نتایج پژوهش *ایناو*^[11] نشان داده است که رابطه مثبت بین ارتباط والدین و میزان فرزندپروری و همچنین بین میزان فرزندپروری و انتظار درباره صمیمیت وجود دارد که از نظریه دلبستگی حمایت می‌کند. یافته‌ها بر ویژگی‌های منحصر به فرد والدین در خانواده تأکید کرده‌اند که در طول زمان روی سبک‌های شخصیتی نوجوانان تأثیر دارد. *می‌لینگ* و همکاران در پژوهشی به این نتیجه رسیده‌اند که فرزندپروری مقتدرانه با دلبستگی ایمن همبستگی دارد و فرزندپروری مستبدانه و سهل‌گیرانه نیز همبستگی مثبتی با دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا دارد^[12].

سیفج-کرتک و همکاران^[13] نشان داده‌اند که روابط اولیه مادر-فرزند به صورت مشخص با تعلق و جذابیت جنسی تجربه‌شده در روابط رمانتیک بزرگسالان جوان رابطه دارد و روابط فاصله‌دار و سرد پدر-فرزند در طول نوجوانی با عشق اضطرابی بعدی فرزندان رابطه

هدف پژوهش حاضر بررسی همبستگی ادراک از والدین و مولفه‌های آن با سبک دلبستگی و گرایش به ارتباط با جنس مخالف در دختران افراد جانباز بود.

ابزار و روش‌ها

این پژوهش کاربردی، از نوع توصیفی-همبستگی در بین فرزندان دختر جانبازان ساکن شهر تهران در سال ۱۳۹۶ اجرا شد. با روش نمونه‌گیری داوطلبانه، تعداد ۷۷ نفر از فرزندان دختر جانبازان از لیست بنیاد شهید و امور ایثارگران انتخاب شدند. برای برآورد حجم نمونه از فرمول تعیین حجم داده‌های کمی و فرض دو دامنه استفاده شد [22].

از پرسش‌نامه‌های زیر به عنوان ابزار پژوهش استفاده شد.

۱) پرسش‌نامه ارتباط والدینی (PBI): این مقیاس دارای ۲۵ ماده است که توسط پارکر و همکاران ساخته شده است [23] و به ارزیابی ادراک اشخاص از پدر و مادر خود در طول ۱۶ سال اول زندگی‌شان می‌پردازد و دو بُعد مهم و تأثیرگذار بر رابطه والدین و فرزندان را ارزیابی می‌کند. زیرمقیاس‌های آن در فرم پدر و مادر شامل مراقبت یا دلسوزی و حمایت افراطی والدین است [24]. آلفای کرونباخ بررسی اصلی برای بُعد مراقبت ۰/۹۳-۰/۹۲ و برای بُعد محافظت بیش از حد ۰/۸۷-۰/۶۶ بوده است. روایی این پرسش‌نامه از طریق مصاحبه با ۶۵ آزمودنی و همبستگی بالای نمرات مصاحبه و نمرات آزمون ارزیابی شده است و آلفای کرونباخ برای مراقبت مادرانه ۰/۹۰، برای حمایت پدرانه ۰/۹۰، برای حمایت افراطی پدرانه ۰/۸۵ و برای حمایت افراطی مادرانه نیز ۰/۸۵ به‌دست آمد. در ایران نتایج اجرای این پرسش‌نامه روی دانشجویان نمرات پایایی بازآزمایی (۴ هفته) مراقبت مادرانه را ۰/۸۳ و مراقبت پدرانه را ۰/۷۹ نشان داده است. محاسبه پایایی بازآزمایی در بُعد حمایت افراطی (کنترل) مادرانه ۰/۸۹ و حمایت افراطی پدرانه ۰/۹۳ به‌دست آمد [25]. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌نامه پیوند والدینی ۰/۷۳ به‌دست آمد.

۲) پرسش‌نامه دلبستگی بزرگسالان (AAQ): این مقیاس با استفاده از مواد آزمون دلبستگی هازن و شاور توسط بشارت [26] ساخته و در دانشجویان دانشگاه تهران هنجاریابی شد. مقیاس دلبستگی بزرگسالان یک آزمون ۱۵ سئوالی است و سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا را در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از یک (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) می‌سنجد. ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌های خرده‌مقیاس‌های ایمن، نایمن-اجتنابی و نایمن-دوسوگرا در مورد یک نمونه دانشجویی (۱۴۸۰ نفر شامل ۸۶۰ دختر و ۶۲۰ پسر) برای کل آزمودنی‌ها به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۴، ۰/۸۵ (برای دانشجویان دختر ۰/۸۶، ۰/۸۳، ۰/۸۴) و برای دانشجویان پسر ۰/۸۴، ۰/۸۵، ۰/۸۶) محاسبه شد که نشانه همسانی درونی خوب مقیاس دلبستگی بزرگسال است. ضرایب توافق کندال برای سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۱ و ۰/۷۵ محاسبه شد. ضریب پایایی بازآزمایی این مقیاس به فاصله چهار هفته به ترتیب برای سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا ۰/۸۷، ۰/۸۳ و ۰/۸۴ بود. ساختار عاملی این مقیاس با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی در پژوهشی مورد تأیید قرار گرفت [27].

۳) پرسش‌نامه گرایش به جنس مخالف: پرسش‌نامه گرایش به جنس مخالف شامل پرسش‌نامه محقق‌ساخته *زارع شاه‌آبادی* و *سلیمانی* است [28]. این پرسش‌نامه نگرش‌سنج، دارای ۲۵ سؤال است که میزان موافقت افراد برای ارتباطات خارج از چارچوب با

دارد. نتایج پژوهش *هال* [14] حاکی از آن بوده است که پدران نقش مهمی را در رابطه با تمایل به جنس مخالف دختران در آینده بازی می‌کنند، هرچند که به چه وسیله‌ای پدران با این نتایج رابطه دارند، نامشخص بوده است. البته این پژوهش بر تأثیر مثبت پدر (پدر حمایت‌گر، رفتار پدر با مادر-دختر) بر گرایش به ازدواج (عقاید، نگرش، نیت) زنان جوان تأکید داشته است. نتایج پژوهش *کامل‌عباسی* و همکاران [15] نشان داده است که ارتباط اولیه بین نوزاد و مراقبت‌کنندگان و رابطه احساسی بین آنها نقش مهمی در شکل‌گیری شخصیت و ارتباط در بزرگسالی بازی می‌کند. سبک دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی رابطه مثبت و معنی‌دار داشته است. همچنین سبک دلبستگی اجتنابی و سبک دلبستگی دوسوگرا با رضایت زناشویی رابطه منفی معنی‌داری داشته است. سبک‌های دلبستگی به طور قابل توجهی می‌تواند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند. محمودی و همکاران در پژوهش خود نشان داده‌اند که اختلال هویت جنسی (GID)، به عنوان یک مورد بالینی بسیار پیچیده در نظر گرفته می‌شود و معمولاً متغیرهای مختلفی در فضای درونی-خانوادگی-ارتباطی وجود دارد که بر این مساله تأثیر دارد. نتایج نشان داده است که در بیماران GID که عمل جراحی شده بودند، بیشترین فراوانی در دلبستگی ایمن و پایین‌ترین فراوانی در دلبستگی اجتنابی مشاهده شد [16]. خسروی و همکاران [17] در پژوهش خود ادعا داشته‌اند که بین شیوه‌های فرزندپروری با سبک‌های دلبستگی در بروز رفتارهای پرخطر ارتباط وجود داشته است و شیوه‌های فرزندپروری، الگوهای دلبستگی ناسالم و نایمن کودکان و نوجوانان با الگوهای سازش‌نا یافته در سال‌های بعدی زندگی مرتبط است؛ به طوری که مشکلات رفتاری و ارتکاب بزه را در دوره نوجوانی ایجاد می‌کند. نتایج پژوهش بدین صورت بوده است که بین شیوه‌های فرزندپروری و سبک‌های دلبستگی در بروز رفتارهای پرخطر رابطه معنی‌دار و مثبتی وجود داشته است. نتایج پژوهش *نوبی* و همکاران نشان داده است که خانواده به عنوان اولین نهاد تربیتی است و کودک در آن پرورش می‌یابد. در خانواده نیازهای جسمانی و عاطفی او برآورده می‌شود و بسیاری از مهارت‌های اجتماعی و شناختی را کسب می‌کند. هر خانواده شیوه‌های خاصی در تربیت فردی و اجتماعی فرزندان خویش به‌کار می‌گیرند که این شیوه‌های فرزندپروری با رابطه دانش‌آموزان با جنس مخالف ارتباط دارد. بین شیوه فرزندپروری مستبدانه و مقتدرانه و ارتباط با جنس مخالف رابطه منفی وجود دارد. همچنین بین شیوه‌های فرزندپروری مسامحه‌کار و آسان‌گیر و رابطه با جنس مخالف رابطه مثبت وجود دارد. رابطه گرایش به دوست پسر و شروع زود هنگام این رابطه بین دختران به عوامل متعددی از جمله شیوه‌های فرزندپروری، تحصیلات خانواده، شغل والدین، جایگاه اجتماعی بستگی دارد [18].

در جامعه ایران، بسیاری از روابط جوانان با جنس مخالف، به دلیل ممنوعیت‌های شرعی، قانونی و عرفی حتی اگر با هدف ازدواج باشد، در خفا صورت می‌گیرد؛ در نتیجه، آسیب‌های ناشی از بی‌اطلاعی خانواده‌ها و همچنین لطمه‌های روانی، در اثر قطع ارتباط یک‌سویه یا ناآگاهی از مخاطرات روابط جنسی محافظت‌نشده، خودبه‌خود افزایش می‌یابد [19]. با توجه به اینکه خانواده‌های شاهد و ایثارگر بخش قابل توجهی از جمعیت ایران را تشکیل می‌دهند، بررسی مسایل و مشکلات آنها از اولویت خاصی برخوردار است [20]. برای پیشگیری از آسیب‌های این روابط بر جوانان، خصوصاً بر دختران که آسیب‌پذیرتر هستند، انجام این پژوهش‌ها لازم و ضروری است [21]. با توجه به مطالب ذکرشده،

کمترین و بیشترین سن ۲۱ و ۳۰ سال بود. ۴۳ نفر (۵۵/۸٪) دارای تحصیلات لیسانس و ۳۴ نفر (۴۴/۲٪) دارای تحصیلات فوق لیسانس بودند.

ادراک از والدین ($r=0/80$)، مولفه‌های تلاش برای وابستگی ($r=0/87$)، رابطه عاطفی ($r=0/91$) با گرایش به ارتباط با جنس مخالف همبستگی مثبت، مولفه‌های بی‌تفاوتی ($r=0/90$) و تشویق به استقلال ($r=-0/84$) با گرایش به جنس مخالف همبستگی منفی داشتند. همچنین همبستگی سبک دلبستگی با ادراک از والدین ($r=-0/85$)، مولفه‌های تلاش برای وابستگی ($r=0/92$)، رابطه عاطفی ($r=-0/93$) منفی و با مولفه‌های بی‌تفاوتی ($r=0/92$) و تشویق به استقلال ($r=0/89$) مثبت بود. سبک دلبستگی و گرایش به جنس مخالف ($r=-0/92$) نیز با همبستگی منفی داشتند ($p<0/01$; جدول ۱).

دوستان غیرهمجنس، در لیکرت ۵ درجه‌ای از ۵ (کاملاً موافقم) تا یک (کاملاً مخالفم) را مورد سنجش قرار می‌دهد. در این آزمون سئوالات ۴، ۵ و ۸ به صورت منفی نمره‌گذاری می‌شود. هرچه نمره به ۹۸ نزدیک‌تر باشد، بیانگر نگرش مثبت به این روابط است. سؤال ۱۷، ۱۸ و ۱۹ میزان گرایش به این روابط را نشان می‌دهد. ضریب پایایی پژوهش حاضر ۰/۹۱ به دست آمد [19].

تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS 23 و با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی توزیع نرمال داده‌ها و آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی همبستگی بین متغیرها صورت گرفت.

یافته‌ها

میانگین سنی آزمودنی‌ها $24/85 \pm 4/31$ سال بوده، همچنین

جدول ۱) میانگین نمرات متغیرهای پژوهش و ماتریس همبستگی بین آنها (برای تمامی ضرایب $p<0/01$)

متغیرها	نمرات	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱- بی‌تفاوتی	$7/29 \pm 3/42$						
۲- تشویق به استقلال	$8/10 \pm 2/26$	$0/83$					
۳- تلاش برای وابستگی	$7/83 \pm 3/78$	$-0/95$	1				
۴- رابطه عاطفی	$18/92 \pm 3/77$	$-0/88$	$-0/95$	$0/88$			
۵- سبک دلبستگی	$4/45 \pm 0/34$	$0/92$	$0/89$	$-0/92$	$-0/93$		
۶- ادراک از والدین	$42/20 \pm 1/88$	$-0/76$	$-0/79$	$0/85$	$0/89$	$-0/85$	1
۷- گرایش به جنس مخالف	$72/80 \pm 9/88$	$-0/90$	$-0/84$	$0/87$	$0/91$	$-0/92$	$0/80$

در مورد همبستگی تلاش برای وابستگی با تمایل به جنس مخالف باید گفت که طبق نظریه دلبستگی بالبی [35] در حالی که رفتار دلبستگی در اوایل کودکی بیشتر از هر زمان دیگری قابل مشاهده است اما می‌توان در چرخه حیات و به ویژه در فوریت‌ها آن را مشاهده کرد. طبق این نظریه، تجارب سال‌های اولیه زندگی کودکان بر سازگاری‌های بعدی آنان موثر است. به بیانی دیگر، تجارب اولیه دختر با پدر به بازنمایی‌های ذهنی درونی دلبستگی در طول کودکی و نوجوانی تبدیل می‌شود. این مدل‌های درونی دلبستگی، متشکل از عقایدی درباره خود و دیگران هستند که نقش‌ها را سوق داده و برای هدایت رفتار استفاده می‌شوند. علاوه بر این، بازنمایی‌های دلبستگی از طریق تحت تأثیر قرارداد شدت تجربه هیجانی و تلاش‌های بعدی برای ساماندهی هیجانی بر رفتار دختران تأثیر می‌گذارند. مدل‌های فعال‌ساز درونی دلبستگی، از طریق تکرار تعامل پدر با دختر شکل گرفته و از پاسخ‌دهی پدر طی دوره‌های درماندگی ناشی می‌شوند. فرض می‌شود که این بازنمایی‌های درونی به عنوان صافی‌هایی برای روابط و تجارب آینده دختران عمل می‌کنند. دلبستگی بزرگسالان به عنوان ایجاد یک پیوند توسط یک بزرگسال با بزرگسال دیگر، در جنبه‌های اساسی و مهم مشابه دلبستگی است که کودکان نسبت به والدین خود ایجاد می‌کنند. این پیوند، درست مثل آنچه که در کودکان وجود دارد، تنها در روابطی ظاهر می‌شود که اهمیت هیجانی بسیار زیاد و محوری دارند. این دلبستگی در بزرگسالان نتیجه عملکرد نظام هیجانی مشابه با دلبستگی در کودکان است؛ اگرچه در جریان تحول تعدیل شده است [36].

در تبیین همبستگی بین تشویق به استقلال و تمایل به ارتباط با جنس مخالف می‌توان گفت که طبق نظریه خودتعیین‌گری، بی‌تفاوتی و سهل‌انگاری یا محافظت بیش از حد هنگامی است که پدر بیش از حد غفلت‌کننده یا کنترل‌کننده است و در نتیجه باعث کودک‌ماندگی دختر خود و جلوگیری از رشد استقلال و خودمختاری

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی همبستگی ادراک از والدین با سبک دلبستگی و گرایش به ارتباط با جنس مخالف در دختران جانبازان اجرا شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین ادراک از والدین و مولفه‌های آن با سبک دلبستگی و تمایل به ارتباط با جنس مخالف همبستگی وجود دارد که با یافته‌های پژوهش‌های پیشین همسو بود [9-18, 29-32].

برای تبیین یافته‌های فوق می‌توان گفت که مطابق نظریه بالبی [33]، انسان با یک سیستم روانی-زیستی به نام سیستم رفتار دلبستگی متولد می‌شود. هدف این سیستم در کودک دستیابی به احساس ایمنی و حمایت‌شدگی واقعی یا ادراک شده از تعامل نزدیک و صمیمی با تصاویر دلبستگی است. بالبی فرض کرد که به دلیل حساسیت و عدم مراقبت والدین در طول سال‌های اولیه رشد کودک، مشکلاتی در توانایی کودک برای برقراری ارتباط عاطفی قوی با دیگران به وجود می‌آید. اگر الگوهای ارتباطی پدر و دختران به شکل ناصحیحی صورت گیرد، موجب ایجاد بسیاری از مشکلات شناختی و عاطفی در دختران می‌شود. در واقع ارتباط بین پدر و دختر، یک عامل مهم در تعیین سبک‌های شناختی و عاطفی او محسوب می‌شود. با توجه به نظریه دلبستگی بالبی، دختران مدل‌های کارکرد درونی از جهان را براساس تجارب اولیه خود با والدین خود رشد می‌دهند. دخترانی که عدم حساسیت و طرد را به وسیله پدر خود تجربه می‌کنند، ممکن است تصویری از روابط را رشد دهند که با ناامنی و عدم اطمینان مشخص می‌شود. دختران دلبسته ناایمن، احتمالاً یک بی‌اعتمادی به خود و دیگران را رشد می‌دهند که آنها را در معرض خطر مشکلات در روابط با دیگران قرار می‌دهد [34]. براساس نظریه دلبستگی بالبی، مراقبت ضعیف مثل ارتباط سرد، بی‌تفاوتی و غفلت پدر نسبت به دختر، بُعد مهم از پیوند والدینی است و به طور گسترده‌ای با رشد مشکلات روان‌شناختی مرتبط هستند.

است. همسران جانباز جنگ تحمیلی با توجه به باورهای مذهبی و پذیرش احتمال آسیب‌های شدید جسمانی و روانی شوهران خود، با همسران خود روابط رضایت‌بخش زناشویی داشته‌اند و تعداد فرزندان، درصد جانبازی و افزایش سن نتوانسته است این رابطه را خدشه‌دار سازد.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به ابزار خودگزارشی مورد استفاده اشاره کرد و با توجه به اینکه پرسش از روابط خصوصی افراد اغلب سخت است، احتمال دارد که پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان آنقدر روا نباشد و همراه با سوگیری باشد و دقیقاً منعکس‌کننده ویژگی‌های واقعی آنها نباشد. مشکل دسترسی به فرزندان افراد جانباز و عدم همکاری برخی از پاسخگویان و ارگان‌ها و مراکز ذی‌ربط از دیگر محدودیت‌های پژوهش بود. محدودبودن جامعه آماری به دختران و عدم بررسی پسران از دیگر محدودیت‌های پژوهش بود و باعث می‌شود که نتوان نتایج پژوهش را به جمعیت عمومی تعمیم داد. از دیگر محدودیت‌ها مشکل دسترسی به منابع مورد نیاز و کمبود یافته‌های پژوهشی خصوصاً در گروه فرزندان جانبازان بود.

با توجه به تجربه جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل نتایج، چنانچه این نوع موضوع‌ها همراه با شیوه‌های مکمل یعنی مصاحبه‌های عمیق غیرساخت‌یافته و مشاهدات عملی رفتارها باشد، داده‌های معتبرتری به دست خواهد آمد. با توجه به محدودبودن دایره عوامل، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی به عوامل شخصیتی، شیوه تربیتی خانواده و عوامل جمعیت‌شناختی (وضعیت اقتصادی-اجتماعی) توجه بیشتری شود تا بتوان عوامل کاهش و افزایش ادراک از ارتباط والدینی فرزند جانباز را بهتر برآورد کرد. این موضوع تاکنون در ایران (به استثنای چند پژوهش انگشت‌شمار در سال‌های اخیر) مورد ارزیابی و پژوهش قرار نگرفته است و لازم است با پژوهش در این زمینه، گوشه‌ای از این خلا را پر و راهی به سوی شناخت این دانش برای آیندگان باز کرد. پیشنهاد می‌شود که منابع پژوهشی تخصصی به زبان فارسی در این حیطه پژوهشی بیشتر شود و در اختیار دانشجویان قرار گیرد. همچنین پژوهش حاضر روی طیف وسیعی از مقاطع تحصیلی و گروه‌های سنی با در نظر گرفتن عامل جنسیت انجام شود، تا اعتبار پژوهش با اطمینان بیشتری برآورد شود.

نتیجه‌گیری

ادراک از والدین با سبک‌های دلبستگی همبستگی منفی و با تمایل به ارتباط با جنس مخالف همبستگی مثبت دارد.

تشکر و قدردانی: از کلیه فرزندان جانبازان و تمامی افرادی که در انجام پژوهش مشارکت داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

تأییدیه اخلاقی: به تمامی شرکت‌کنندگان از لحاظ محرمانه‌بودن اطلاعاتشان اطمینان داده شد.

تعارض منافع: موردی از طرف نویسندگان گزارش نشد.

سهم نویسندگان: مرجان بذول‌نژاد (نویسنده اول)، نگارنده مقدمه/پژوهشگر اصلی/تحلیلگر آماری (۹۰٪)؛ سمیه رباطمیلی (نویسنده دوم)، روش‌شناس/نگارنده بحث (۱۰٪).

منابع مالی: اعتبار مالی این پژوهش توسط نویسندگان تأمین شده است.

منابع

1- Ahangarcani M, ZadehMohammadi A, Heidari M, Talebi M. The relationship between marital values and

در او می‌شود^[37]. در این نوع نگرش‌ها، پدر تلاش بیشتری برای نگهداری از دختر خود به خرج می‌دهد و وقت بیشتری با او می‌گذرانند. نگرش تملکی در پدرانی وجود دارد که معتقدند با حمایت‌های افراطی از دخترانشان آنها را تحت کنترل خود درآورند. این‌گونه پدران دوست دارند آنچه دارند، وقف دخترانشان کنند ولی کودکانشان همیشه وابسته به آنها باقی بمانند. ویژگی بارز این‌گونه پدران این است که دوست دارند قطع وابستگی عاطفی دخترانشان به آنها هرچه بیشتر به تأخیر افتد و فرزندانشان همیشه در مرحله طفولیت باقی بمانند.

در خصوص همبستگی بین رابطه عاطفی و تمایل به ارتباط با جنس مخالف باید گفت که شواهد مختلف نشان داده است که روابط افراد با والدین در دوران کودکی، کیفیت روابط صمیمی آنها در بزرگسالی را پیش‌بینی می‌کند^[38]. الگوها و رفتارهای نادرست پدر که سبب شکل‌گیری تجارب نامطلوب می‌شود، در مدل‌های کارکرد درونی ذخیره می‌شود، شناخت‌های دختر را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ بر عقاید و باورهای او نسبت به خود و دیگران اثر می‌گذارد و در نتیجه مانع یک مکانیزم مهم برای تنظیم عواطف و پریشانی‌ها می‌شود^[33]. روابطی که به طور مکرر میل برای صمیمیت را ارضا می‌کنند، منجر به دلبستگی‌های ایمن‌تر در بین زوج‌ها می‌شوند و مسلماً روابطی که میل به صمیمیت را ارضا نمی‌کنند منجر به دلبستگی‌های کمتر بین آنها می‌شوند.

از اصول مهم برای ایجاد درک مشترک، دو مفهوم اساسی نگرش و فرهنگ است. در تعاریف فعلی نگرش بیشتر به جنبه ذهنی و روانی فرد اطلاق می‌شود. نگرش مثبت یا منفی یک شخص نسبت به یک شیء و اندیشه، می‌تواند موجب رفتار نسبت به آن شیء یا اندیشه باشد. نگرش‌ها می‌توانند تعیین‌کننده رفتار باشند^[29]. بدون تردید ایثار و شهادت یک موضوع ارزشی و فرهنگی است و یافتن چنین انگیزه‌ای بدون توجه به ریشه‌های ارزشی و فرهنگی در هر جامعه امکان‌پذیر نیست^[30]. نتایج سنجش فرهنگ ایثار و شهادت فرزندان ایثارگران نشان می‌دهد، خوشبختانه علی‌رغم تحولاتی که در عرصه اجتماع در زمینه ارزش‌ها ایجاد شده است اما فرزندان شاهد همچنان دارای فرهنگ ایثار و شهادت بالایی هستند^[31].

بر اساس نظریه دلبستگی، تفاوت‌های ناشی از فرآیندهای دلبستگی در اهداف بین‌شخصی از رابطه می‌تواند تفاوت در تعاملات جنسی را توضیح دهد. تفاوت‌های فردی در سبک‌های دلبستگی از تجربه‌های مربوط به روابط صمیمی گذشته نشأت می‌گیرند. دختران فرزندان جانباز دارای سبک دلبستگی ایمن، روابط صمیمی خود را شاد، دوستانه، قابل اعتماد و برخوردار از احساس همدلی، حمایت و پذیرش توصیف کردند یعنی ویژگی‌هایی که باعث تداوم طولانی‌تر رابطه در مقایسه با سبک‌های اجتنابی و دوسوگرا می‌شوند. تجربه‌های اولیه با پدرانی که هیجان‌هایشان را نشان نمی‌دهند و ابراز نمی‌کنند، به هیجان‌های در حال تحول دختر خود اهمیت نمی‌دهند و با هیجان‌های او خوب رفتار نمی‌کنند، می‌تواند بر تنظیم عاطفه در مراحل بعدی زندگی تأثیر داشته باشد.

نگرش، نشان‌دهنده اثر شناختی و عاطفی به‌جای‌گذاشته‌شده تجربه شخصی، از یک شیء یا یک موضوع اجتماعی مورد نگرش و یک تمایل برای پاسخ در برابر آن شیء است^[32]. بنابراین نگرش‌ها پیش‌زمینه یا مقدم بر گرایش‌ها هستند و از این جهت بر گرایش‌ها تأثیر می‌گذارند و بی‌تردید گرایش‌ها رفتار را متأثر می‌کنند. پدران فرزندان جانباز قادر به ارایه الگوی یک ازدواج باثبات‌تری بودند و نگرش‌های مثبت بیشتری را در مورد جنس مخالف در دختران خود به وجود می‌آورند و این نگرش مثبت آنها، حاصل ازدواج موفق آنها

- adolescents [Dissertation]. Tabriz: Tabriz University of Medical Sciences and Health Services; 2014. [Persian]
- 18- Navabi F. Rooting of prevalence of early relationship between girls and the opposite sex according to the parenting method [Dissertation] Tabriz: Tabriz University of Medical Sciences and Health Services; 2011. [Persian]
- 19- Pahlavan Zadeh F, Refahi J. The effectiveness of conflict resolution skills in tends to be the opposite sex in single girls. *J Educ Couns Psychother.* 2016;5(17):47-58. [Persian]
- 20- Moradi A, Abedi A, Rabbani R, Gholami Renani F. Meta-analysis results of research on the mental health level of sacrificer and martyr families. *J Psychol.* 2010;14(1):18-38. [Persian]
- 21- Khalaj Abadi Farahani F, Mehryar AM. Studying the role of family in communication with the opposite sex before marriage in female students in Tehran. *J Fam Res.* 2013;6(24):449-68. [Persian]
- 22- Khalatbari J. Statistics and research methodology. Tehran: Pardazesh; 2010. [Persian]
- 23- Mirza Nasrollah Shirazi F. Comparison of parenting pattern, tolerance of ambiguity and selective attention in patients with obsessive-compulsive disorder with non-affected individuals [Dissertation]. Tehran: Islamic Azad University; 2010. [Persian]
- 24- Liss M, Timmel L, Baxley K, Killingsworth P. Sensory processing sensitivity and its relation to parental bonding, anxiety, and depression. *J Personal Individ Differ.* 2005;39(8):1429-39.
- 25- Qanadei F, Abdollahi MH. The relationship between perceptions of parental behavior and early maladaptive schemas. *Clin Psychol Stud.* 2014;4(16):129-51. [Persian]
- 26- Besharat M, Bazazian S. Attachment styles, illness perception and quality of life in patients with type I diabetes. *Contemp Psychol.* 2010;5(1):3-11. [Persian]
- 27- Rezapour Mirsaleh Y. The relationship between attachment styles and father-child conflict in warfare victims' children: Investigate the role of secondary trauma as a mediator. *J Counsel Res.* 2016;15(57):81-100. [Persian]
- 28- Zareshahabadi A, solimani Z. Factors related to student's tendency towards premarital relations in Yazd University. *Soc Welf.* 2012;12(45):391-421. [Persian]
- 29- Rafi Pour F. Change of values in cinema and newspapers. *Cult Res Lett.* 1999;14 & 15:5-30. [Persian]
- 30- Zokaei MS. Wanting for others and sociology: Reviewing theories. *Culture.* 1997;22 & 23:275-96. [Persian]
- 31- Zahiri H. The attitudes children of sacrificer and martyr to the culture of martyrdom. *Soc Sci Bull.* 2008;2(1):154-77. [Persian]
- 32- Salimi J, Karimi M. Survey the effect of Lazarus's theory's instruction on the attitude change toward Choice of spouse among female students. *Fam Counsel Psychother.* 2012;2(1):512-33. [Persian]
- 33- Roelofs J, Onckels L, Muris P. Attachment quality and psychopathological symptoms in clinically referred adolescents: The mediating role of early maladaptive schema. *J Child Fam Stud.* 2013;22(3):377-85.
- 34- Kawabata Y, Alink LRA, Tseng WL, van IJzendoorn MH, Crick NR. Maternal and paternal parenting styles associated with relational aggression in children and adolescents: A conceptual analysis and meta-analytic review. *Dev Rev.* 2011;31(4):240-78.
- religion orientation with family structure in male and female married individuals. *Behav Sci.* 2014;12(1): 44-57. [Persian]
- 2- Sternberg SJ, Davila J, Fincham F. Adolescent marital expectations and romantic experiences: Association with perception about parental conflict and attachment security. *J youth Adolesc.* 2006;35(3):333-48.
- 3- Khodayari Fard M. Comparison of relationship between religious attitude and paternal relations with social adjustment in veterans and normal children in Tehran. *J Psychol.* 2004;8(4):372-88. [Persian]
- 4- Fakhri Z, Danesh E, Shahidi SH, Saliminia A. Quality of value systems and self-efficacy beliefs in offspring's of veterans and non-veterans fathers. *J Appl Psychol.* 2013;6(4):25-42. [Persian]
- 5- Ramerkha S, Bell ML, Paul C, Dickson N, Moffitti, TE, Caspi A. Childhood behavior problems linked to sexual risk taking in young adulthood: A birth cohort study. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry.* 2007;46(10):1272-9.
- 6- Alexander M, Garda L, Kanade S, Jejeebhoy S, Ganatra B. Correlates of premarital relationships among unmarried youth in Pune district, Maharashtra, India. *Int Fam Plan Perspect.* 2007;33(4):150-9.
- 7- Khalej Abadi Farahani F, Mehriar AH. Investigating the role of family in communication with the opposite sex before marriage in female students in Tehran. *J Fam Res.* 2010;6(4):449-68. [Persian]
- 8- Azimi Hashemi M, AzamKari F, Bigonah M, Rezamanesh F. Values, Attitudes and Models of the Youth Actions in Choosing Spouses and Premarital Relations; Case of Study: Students of universities of Khorasan Razavi Province. 2015;8(29):179-212. [Persian]
- 9- Potard C, Courtois R, Réveillère Ch, Courtois A. The relationship between parental attachment and sexuality in early adolescence. *Int J Adolesc Youth.* 2017;22(1):47-56.
- 10- Maximo SI, Carranza JS. Parental attachment and love language as determinants of resilience among graduating university students, *SAGE Open.* 2016;6(1):1-11.
- 11- Einav M. Perceptions about parents' relationship and parenting quality, attachment styles, and young adults' intimate expectations: A cluster analytic approach. *J Psychol.* 2014;148(4):413-34.
- 12- Millings A, Walsh J, Hepper E, O'Brien M. Good Partner, good Parent responsiveness mediates the link between romantic attachment and parenting style. *Pers Soc Psychol Bull.* 2013;39(2):170-80.
- 13- Seiffge-Krenke I, Overbeek G, Vermulst A. Parent-child relationship trajectories during adolescence: Longitudinal associations with romantic outcomes in emerging adulthood. *J Adolescence.* 2010;33(1):159-71.
- 14- Hall SS. Paternal influences on daughters' heterosexual relationship socialization: Attachment style and disposition toward marriage. *Fam Sci Rev.* 2009;14(2):1-17.
- 15- Kamel Abbasi AR, Tabatabaei SM, Aghamohammadiyan Sharbaf H, Karshki H. Relationship of attachment styles and emotional intelligence with marital satisfaction. *Iran J Psychiatry Behav Sci.* 2016;10(3):2-10.
- 16- Mahmoodi N, Naziri Gh, Zarenezhad M. Attachment Styles in Sufferers of Gender Identity Disorder in Fars Province in 2014. *Jentashapir J Health Res.* 2016;7(1):1-7.
- 17- Khosravi M. Relationship between parenting styles and attachment styles in high risk behaviors in

inadequate parental bonding and peer victimization for adolescent mental health. *J Adolesc.* 2007;30(5):801-12.

38- Darling N, Cohan C, Burns A, Thompson L. Within-family conflict behaviors as predictors of conflict in adolescent romantic relations. *J Adolesc.* 2007;31(6):671-90.

35- Bowlby J. *Attachment and loss: Separation: Anxiety and anger.* New York: Basic Books; 1973.

36- Byng-Hall J. *Rewriting family scripts: Improvisation and systems change.* New York: Guilford Press; 1995.

37- Rigby K, Slee PT, Martin G. *Implications of*